

Voorgesteld wordt om via het Examen- en kwalificatiebesluit in alle kwalificatiedossiers als onderdeel van de generieke kwalificaties op te nemen dat van het onderwijs wordt verwacht dat het bijdraagt aan kritische denkvaardigheden van studenten. Dit met het oog op het bevorderen van hun weerbaarheid. Het belang van aandacht voor kritische denkvaardigheden in het onderwijs is evident. Recent onderzoek heeft dat nog eens onderstreept. Actuele en verwachte ontwikkelingen in arbeidsmarkt en samenleving adstrueren dat belang alleen maar.

Scholen hebben de opdracht voor een drievoudige kwalificatie. Persoonlijke vorming en participatie aan de samenleving zijn daar een belangrijk onderdeel van. Bij het vormgeven daaraan zullen scholen zich uiteraard rekenschap geven van ontwikkelingen in de samenleving, van resultaten van onderzoeken en van beschikbare toekomstscenario's. In dat licht is toenemende aandacht voor kritische denkvaardigheden niet alleen wenselijk, maar ook voor de hand liggend. De instellingen afzonderlijk en de sector als geheel zijn goed in staat om deze handschoen op te pakken. Verdere specificering van bestaande regelgeving is daarom volgens het Hoornbeeck College overbodig.

Daarbij moet worden opgemerkt dat de mogelijkheden voor het bevorderen van kritische denkvaardigheden sterk verschillen tussen de verschillende doelgroepen binnen het mbo. Een algemeen vereiste doet geen recht aan de sterk gedifferentieerde onderwijspraktijk.

Ten aanzien van burgerschap in het onderwijs heeft de overheid zich tot nu terughoudend opgesteld en geen inhoudelijke sturing gegeven. Het belang van burgerschapseducatie wordt onderkend en er is wettelijk verankerd dat er aandacht aan moet worden gegeven (dat wordt ook gespecificeerd in deelgebieden), maar op welke manier is bewust niet nader ingevuld. Dat lijkt nu wel te gaan gebeuren. Er wordt in ieder geval een inhoudelijk accent gezet. Het Hoornbeeck College vindt dat niet de taak van de overheid. Het onderwijsveld is zelf goed in staat om het burgerschapsonderwijs naar behoefte te actualiseren.

Hoewel het belang van kritische denkvaardigheden niet ter discussie staat, roept het expliciet benoemen van dit type vaardigheden wel de vraag op waarom andere, eveneens belangrijke en relevante vaardigheden dan niet expliciet worden benoemd. Gezien de overprikkeling van veel jongeren is bijvoorbeeld extra aandacht voor meer klassieke vaardigheden zoals concentratie, toewijding en zelfbeheersing ook heel nuttig.

Kortom: de hoofddoelstelling van persoonlijke vorming en participatie aan de samenleving is goed geborgd en bij de uitwerking daarvan zullen scholen zich rekenschap geven van relevante ontwikkelingen en omgevingsfactoren. Het specificeren van de doelstelling door het verankeren van een bepaald type vaardigheden in de regelgeving acht het Hoornbeeck College overbodig, niet subsidiair, selectief en daarom ook ongewenst.